

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

SAMK kannattaa lakiesitystä siltä osin, että toisen asteen ja korkeakoulutuksen nivelvaiheeseen kehitetään uusia toimintatapoja. Ehdotettu kokeilu lienee tarpeen ja kokeiluna voi antaa näkökulmia toiselta siirtymiin toiselta asteelta korkea-asteelle. Ylioppilaista suurin osa on kolmen vuoden jälkeen lukiosta jo korkeakouluissa opiskelemassa ja 50% tai kunnianhimoisemman 60% korkeakoulutustavoitteen saavuttaminen edellyttäisi kohdennetumpia toimia ammatillisen toisen asteen opiskelijoihin. Kokeilujen seurannassa on siksi tärkeä analysoida, onko setelikokeilu tuonut ja tuomassa niitä tuloksia, jotka valtakunnallisten koulutustavoitteiden saavuttamiseksi on asetettu.

Uudet kokeilut oman opintoalan löytämiseksi ovat lähtökohtaisesti myönteisiä. Avoimen korkeakoulun opintojen suorittaminen mahdollistaa tätä ja ehkä vähentää myös vääriksi osoittautuneita valintoja. Avoimen korkeakoulun tuleminen tutuksi ja tavaksi kehittää oma osaamistaan tulee tutummaksi ja toivottavasti auttaa myöhemmälläkin iällä ja työelämässä löytämään tapoja kehittää omaa osaamistaan. Opin.fi on myös vieras alusta ja tämä kokeilu tuonee sitäkin tunnetummaksi.

Ohjauksen kytkeminen osaksi kokeilua on kannatettavaa. Ohjaus on keskeinen edellytys setelikokeilun onnistumiselle. Nuorille ohjaus mahdollistaa asiantuntevan avun eri alojen

vaatimukseen ja toivottavasti myös mahdollisuuksiin. Sen osalta käytännön toimenpiteet vaativat käytännössä ratkaisemista. Mahdollisuus alueellisesti kehittää yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten ja erityisesti ammatillisten oppilaitosten kanssa tämän kokeilun yhteydessä mahdollistane yhteistyön tiivistämisen ja vuorovaikutuksen.

Nuorilla lienee useita syitä siirtää toisen asteen jälkeen korkeakouluopintoihin vuodella tai useammalla. Työelämäkokeilut eivät sinänsä liene huono tapa löytää omaa alaansa ja ehkä myös motivaatiota opintoihin. Korkeakouluissa aloittaa vuosittain jo korkeakouluikään tulevaan ikäluokkaa vastaava määrä opiskelijoita. Vetovoima-alojen ulkopuolella aloituspaikkoja on tarjolla korkeakoulupaikkaa haluaville. Ehkä hakijasuman eli siirtymäongelman juurisyistä ensikertalaisstatus ja sen menettämiseen pelko ohjaa nykyisin liikaa nuorten käyttäytymistä. Tämä voisi olla myös selvittämisen arvoista.

Timo Mattila

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Mattila Timo
Satakunnan ammattikorkeakoulu